

Hamsa Taravali
&
Lalita Satakam.

BY
VIDWAN
SARIPALLE VISWANADHA SASTRY, M. A.,
Professor
Nizam College - HYDERABAD

శ్రీమత్పరమేశ్వరాయనమః

స్నేహాలతా కవితాసంఘ పుష్పము శ్లో.

హంసతారాక్షణి & లలితా శతకము

గ్రంథకర్త :

విద్యార్థి యస్. విశ్వనాథశాస్త్రి, ఎం. ఏ.,

కాప్రైటు రిజిస్టర్]

[వెల 0-4-0.

ప్రథమ ముద్రణము

500 ప్రతులు

సర్వస్వామ్యములు
గ్రంథకర్తృధీనములు

గుంటూరు

చంద్రికామద్రాశాలయందు

ముద్రింపబడియె

కీమత్పర దేవతాద్వైతము:

అంకితము.

ఉ. హంసయె యాదికారణము

హంసయె లో వెలినుండు శక్తియున్

హంసయె మూర్తిమూలమగు

హంసయె దేహము నిల్పునూత్రమున్

హంసయనన్ బరాత్పరుడె

హంసయె యంబిక యంకితంబునా

హంసకై కేలుమోడ్చి యిడి

తయ్యెడు శ్రేయము పాఠకాళికిన్.

Testimonial by Andhra Sahitya Chakravarti
Dr. Chilakamarti Lakshminarasimham,

Telugu Poet, Dramatist and Novelist.

RAJAHMUNDRY

—:0:—

I have heard with great pleasure ~~many~~ ^{many} verses on different topics composed by Vidwan S. Viswanadha Sastry M. A. Professor, Nizam College, Hyderabad, Deccan.

His poetry is very sweet with noble ideas and deep emotions and his style is lucid and flowing. The Madras University, in appreciation of his scholarship in Oriental Languages, appointed him to deliver four lectures on Telugu Literature which he did with great ability to the entire satisfaction of not only the Madras University but also of the whole telugu public.

I believe that he has a great future before him and will do much valuable service to the cause of Telugu and Sanskrit Literatures which is so much needed at present.

He is a double M. A., both in English and Sanskrit and passed the Vidwan Examination in Telugu and hence there is a combination of three cultures in him which is a very rare qualification. He will be a very valuable acquisition to any University in India.

I wish him every success in life.

Rajahmundry, {
26-4-'34.

C. L. Narasimham.

TESTIMONIAL BY KAVISARVABHOWMA
Sreepada Kristnamurty Sastry Garu,
RAJAHMUNDRY.

విద్వాన్ సరిపల్లె విశ్వనాథశాస్త్రిగారు, ఎం. ఏ.,
 నైజాం కాలేజి ఉండితులు.

ఆర్యా !

మీరు రచించిన హంసతారావళి - లలితాశతకమును సావధానముగాఁ జదివితిని. మీకవిత్వము నాతికతినమృదు మధురము. మీపద్యములు మీపాండిత్యమును మీలోకజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నయవి. “మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిక” ఇట్లు మనోహరముగాఁ గవిత్వము చెప్పువా రిక్కాలమున నరుదు. మీ రింగ్లీషువిద్య నభ్యసించినవారలయ్య నట్లు సంస్కృతాంధ్రసాహిత్య మల వఱచుకొని నిర్దుష్టకవిత్వ మభ్యసించుట మీపుణ్యపరిపాకమని తలంచుచు మీకెన్నో ధన్యవాదము లొసంగుచున్నాఁడను.

రాజమహేంద్రవరము,	}	కవిసార్వభౌమ
1—4—'34.	}	శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి.

TESTIMONIAL BY SATAVADHANI
Chellapilla Venkatasastri Garu,
KADIAM.

కృతార్థరచనామయము:

బృహస్పతి విద్వాన్ సరిపల్లె విశ్వనాథశాస్త్రి, ఎం. ఏ.,
 నైజాం కాలేజిపండితులు రచించిన 1. హంసతారావళి,
 2. లలితాశతకము. ఈ రెండును సావధానముగాఁ జదివినాఁ
 డను. చక్కనిధార, సలక్షణమైన రచన లోనగు సుగుణములు
 గలిగి జనరంజక మైయున్నవి.

ఈయనకు భగవంతుఁడు ఇతోధికమైన గ్రంథరచనా
 ప్రోత్సాహ మొసంగి యాయురారోగ్యముల ననుగ్రహించి
 లోకోపకారకుఁ డగుఁగాతమని యాశీర్వాదించుచున్నాఁడను.

కడియము,
 తూ. గో. జిల్లా
 14-3-'34. }

చల్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి,
 క త వ థా ని.

తొలి పలుకు

—:0:—

ఈ హంసతారావళి, లలితాశతకము బ్రహ్మశ్రీ విద్వాన్ సరిపల్లె విశ్వనాథశాస్త్రి, ఎం. ఏ., గారిచే రచింపఁబడినవి. ఇందు “లలితాశతకము” వ్రాయుటకుఁగల హేతువులు కొన్ని పాఠకమహాశయులకుఁ జెప్పవలసియున్నవి. ఈ విశ్వనాథశాస్త్రిగారు వయసునఁ జిన్నవారలయ్యు, బుద్ధివ్రీతి భావిశేషమున బృహస్పతులని చెప్పట సత్యదూరము కాదని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. వీరు చిన్నప్పటినుండియు విశేష శ్రమలకులోనై సంస్కృతాంభోంగ్ల విద్యలయం దుత్తమ పరీక్షలయం దారితేరి, యసమానపాండిత్యమును సంపాదించుకొనిన వారలని యీనాఁడు వీరధిష్ఠించిన యున్నతోద్యోగ పదవియే చెప్పక చెప్పెడిని. దయాసత్యములు, భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములు, యోగాభ్యాసమా, కర్మనిష్ఠ, పరోపకారము, శమదమాది సద్గుణవికరంబులు నుద్గుపాలనాఁటనుండియు వీరి కభ్యాసములు. వేయేల? జ్ఞానసోపానముపై ననే వీరిజీవిత చారిత్రము కట్టఁబడియున్నదని వీరి యాకృతినిఁబట్టియుఁ గృతులను బట్టియు నిర్ణయింపవచ్చును. వీరి జీవితము మానవకోటి కాదర్శప్రాయము. ఇట్టి మహనీయు లొకనాఁడు శ్రీ జటప్రోలు సంస్థానమున, కొల్లాపురమున మాచే స్థాపింపఁబడిన

“స్నేహలతాకవితా సంఘము”ను జూడవచ్చిరి. ప్రథమ సంవత్సరభాగ్యముననే మూపై వారికి నిర్వాహకరుణాకటాక్ష ద్యుతులు సంపూర్ణముగఁ బ్రసరించినంత-

ఉ. మిత్రులఁజేర్చినావు కవిమిత్రులఁడెందము హత్తినావు న
త్పత్తులఁగాంచినావు సతిఁ బూతచరిత్రను జేసినావు ను
క్షేత్రములందుఁ గావ్యలత గీతము బాడఁగఁబెంచినావు నీ
చిత్రమదేమొ తెల్పఁగదె చిత్రము వొంగెడు మిత్రసత్తమా!

అను పద్యము ప్రవేశమూల్యముగ నిచ్చి మా సంఘముం దొకసభ్యుఁడుగఁ జేరుటయును సంభవించె. ఇట్టి మహాత్ములు సంఘసభ్యులని చెప్పినచోఁ దక్కుంగల సంఘవిశేషములన్నియుఁ జదువరు లూహింపందగు.

మాసంఘమునందు లేఖలన్నియు లేఖ్యరూపముగ నుండునటుల వెలువడు నాచారమైయుండె. ఈసందర్భమున నేదో యొకలేఖ నుండు“లలితా రమ్యైక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా ! ” యను మకుటముతో నాలు గైదు పద్యములు వ్రాసి పంపిరి. అందుపైన నీపాదమునే ప్రధానముగాఁ దీసికొని నూఱుపర్యాయములైనను నోరూర నోరూర మన ‘లలిత’ను బిలువరాదా యనియు దాన పరదేవతాసేవ భాషారూపమున నందు సరసమగు కవితాధారతోఁ జరుగు ననియు నేతద్భక్తివిషయంబు లట్లుండ నేకప్రాసతోరచించిన శతక

మాంధ్ర)వాఙ్మయమునఁ గొంతప్రాథతనూచించుననియు, శతక
మంతయు మత్తేభమయమై నియమబద్ధమై విరాజిల్లుననియు,
మనకవితాసంఘమునకిది నవీన కుసుమరాజయగు ననియుఁ
గవితాకాంతకు నూతనాలంకారమగుననియు భాషాప్రపంచ
మునరమణీయముగ వెలుంగుననియుఁ బ్రోత్సహించినంతమాత్ర
మున'మిత్రలేఖలు' త్రోయఁగరానివని నిశ్చయించి, మాయం
దుంగల తాత్పర్యముతో నిట్లు సమాధానము వ్రాసిరి.

ఉ. చిన్నతనంబునందె గనఁజెల్లెను బాలయుపాసనంబు నేఁ
గన్నది నేఁడుగాదు చనఁ గల్గెను ముప్పదివత్సరంబు లా
పన్నమహోదధుల్ గడచెఁ బట్టినపాదము వీడనైతి నీ
పిన్నది యశావనోన్మద వివేకవిశారద సుబ్బరాయఁడా.

ఉ. మేదినిఁ బెక్కుతీర్థములు మెట్టితిఁ గాశిప్రయాగలందు నా
గాదిలి చిట్టితల్లి వెదకఁ గననయ్యెను పెక్కురూపులఁ
గాదని పట్టుఁబట్టి చని కాంచితిఁ దెచ్చితి శీతశైల గం
గోదకగాహితఁ బదరి నుత్కటసంయమి లోకసేవితఁ.

శా. ఏనాఁ డిందిర నాదు హృత్కమల మధ్యేందిదిరాభంబునై
నానామానవితాన వాసనల నానందాబ్ధి నోలాడెనో
యానాఁడే పలుపోకలఁదనరె నన్యాపేక్షలేనట్లు వి
జ్ఞానోత్ఫుల్లముఖారవిందరమతో సర్వోన్నత శ్రీలతో.

సీ. అక్షరరూపిణియై సరస్వతినంచు

నలరించు నొకసారి యంబుజాక్షి

శక్తిస్వరూపిణి శర్వాణి తానంచుఁ

జరియించు నొకవేళ చంద్రీవదన

కరివరదుని కాంత కమలాలయ నటంచుఁ

గరుణించు నొకవరి కంబుకంఠి

నిత్యకామేశ్వరి నిరతాన్నపూర్ణయై

నేమించు నొకమారు నీలవేణి

గీ. విమల విజ్ఞానముఁ గూర్చు విద్యుఁమోష్ఠి

పూర్ణ సత్త్వంబు నెలకొల్పు పులినజఘన

శుభముఁబొడఁగూర్చు నేప్రోద్దు శోభనాంగి

రూఢి సద్భక్తి నిడి ప్రోచు రుచిరదేహ.

ఇట్లనుక్షణ మంతఃకరణప్రవృత్తులంబట్టి రసానుగుణంబుగ వేషము మార్చుచుఁ దత్తదవయవ విస్ఫూర్తియు నంగ విక్షేపంబులు నింపెసలార మనోరంగమున రేవగలు నాట్యమాడుచు నొందు రెండు పూర్వపుణ్యాజ్ఞిత విజ్ఞానాక్షరంబు లీ భౌతిక దేహంబున నెలకొల్పి యాభారతికిఁ జిన్నెలువన్నెలు పైసేసి, కవితారూపంబున గద్యపద్యంబుల నాచేసనిపించు నాపరదేవత నెంతగ వినుతించినఁ దనివితీరు ? భావాతీతంబగు రూపరసానుభోగ్యముల కాలవాలంబగు నాయమ వర్ణనాతీతం

బైయండ నేవాకులా నిగమార్థంబును సుఖాధంబుఁ జేయఁ
జాలు ?

అచ్చపుభక్తి హృత్పంకజోత్తమసింహాసనస్థం గావించి
ధ్యానించి బ్రహ్మానందముం బడయఁగలమేగాని యిట్టిదని
వర్ణింప నేరితరము?

ఉ. శాంతము కొంతయుండవలె స్వాస్థ్యముజెందముఁ జెందఁ
గాంచి యే

శాంతము జేఁబడఁవలయు ఖండితమై విషయంబుఁగావలెన్
జుతయొకింతదూరమయి శ్రీపరదేవికటాక్షమాలికా
సంతతిఁబర్వయుండఁ గనఁజాలిన నే శతకంబువ్రాయుదున్.

శా. ప్రారంభించినసాధనాకలన దివ్యాశీసులన్ గాంచినన్
సారోదారమనిద్యకావ్యసుషమాసంభార ముప్పొంగినన్
ధారాశుద్ధియొకింతయున్ బ్రతిభయాద్ధత్త్యంబు నింజారినన్
జేరఁజాలుదు నీదుకోర్కె తుడినేఁ జెల్లింతు నీకట్నమున్.

ఈరీతిగ శ్రీశాస్త్రిగారు వ్రాసిన పైనియమములకు
తోడు అక్షరవర్గ నియమమునుగూడ పాటించి నెల తిరుగక
ముందె శతకమును బూర్తిచేసి స్వయముగ కొల్లాపురమునకు
వచ్చి మాసంఘమున కర్పించిరి.

ఏతద్విషయంబులన్నియు గమనించు పాఠకమహా
శయులు దీనినిఁబట్టి మిత్రులన నెవరో, మిత్రధర్మమున నెట్టిదై

నివ్వటిల్లునో గ్రహింతురు గాక. మా కవితాసంఘమునకు
“మిత్రలేఖలే” జీవనాధారములని వేటుగఁ జెప్పనక్కరలేదు.

ఈగ్రంథ మీ కట్టుబాటులతో రచింపఁబడినదని చెప్పట కింతగా వ్రాయవలసివచ్చినది. మహామహులగు పండితకవులచేఁ బ్రశంసింపఁబడిన యీగ్రంథప్రాశస్త్యమును దత్తవితానైపుణ్యమును విస్తరింప బనిలేదని యింతటితో విరమించుచున్నాము.

ఇంత లోకఖ్యాతి నార్జించిన శ్రీ శాస్త్రిగారి గ్రంథమునకుఁ దొలిపలుకు వ్రాయుభాగ్యము మాకు లభ్యమైనందులకు సంతయు శ్రీ శాస్త్రిగారియెడఁ గృతజ్ఞులము. పరదేవీ కృపాకటాక్షమున మాకుంగల మిత్రబాంధవ్యము దినదినాభివృద్ధియగుఁ గాతమని ప్రార్థనా పుకటనము.

లోకమున నాంధ్రభాషాసేవ విరివిగఁ బ్రతియాంధ్రుఁడు జేయుటకుఁ బాటుపడుగాక. సఁపూర్ణకవితా జయపతాకము నెలకొల్పుటకు పండితులు, కవులు, భాషానిలయములు, గ్రంథాలయములు, పత్రికలు, సంఘములు, వారిలోవారల కుండువ్యక్తిగతవైరములు మాని యేకమనస్కులై యనోన్యన్యానురాగబద్ధులైన నాఁ డవకాశమేర్పడునని యాంధ్రలోక

మెఱుంగుఁగాక. అనాఁడే యాంధ్రభాషావధూతి నిండుకళ
లతో ప్రతియాంధ్రుని హృదయమునఁ దాండవమాడు ననుట
ప్రత్యేకముగ వ్రాయనేటికి ?

పురాకృతపుణ్యవశమున, బహుజన్మసుకృత తపఃఫల
మున లభించిన కవిత్వమును నిట్టులే భగవత్పరముగ ననేక కృతు
లను రచించుపట్ల సార్థకము జేయుచుఁ గవితాలోకమునకుఁ
బరోపకారము సేయుటకు భగవానుఁడు శ్రీ శాస్త్రిగారికి
సంపూర్ణాయురారోగ్య శ్రీల నిచ్చి సంరక్షించుఁగాత.

కవితారసాస్వాదననిపుణు లిట్టి భగవ దర్పితంబులగు
కావ్యములయందుం గల రసమును గొలి పరమభక్తులై ధన్యు
లై కృతార్థులగుదురని నమ్ముచున్నారము.

ఇట్లు జుభజనవిధేయులు,

వి. రామసుబ్బారాయఁడు - వేంకటనారాయణ,

(సోదరకవులు)

కొల్లాపురం,
శ్రీజటప్రోలు సంస్థానం,
1—5—'34.

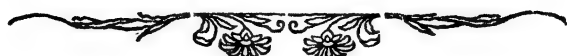
అ ధ్య తు లు,
స్నేహలతాకవితాసంఘము.

శ్రీమత్పరబ్రహ్మసమేతము:

హంసతా రావళి

ఉత్పలమాలికలు.

శ్రీనిలయంబునన్నతము చిత్తమురంజల సర్వసౌఖ్యముల్
దీనులదుఃఖములనక తీరికగాననుభోగ్యమాయె ; నా
కానని వానిసామ్యముగఁ గన్నులుగల్గియు లేనివాయె; నో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగొంకెడిన్.

శ్రీనగజామనోధపుని చెన్నగు పాదయుగంబు నెమ్మది
బూను నిరంతరంబిచటఁ బుట్టుచుఁ జచ్చుచునుండు దైన్యమున్
మానుపజాలు మంత్రమదె మాటికి నమ్మకముంచఁగావలె
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగొంకెడిన్.

కానఁగ లోకవృత్తములు కాయము నిక్కమటంచు నుందురే
కాని కరంబుగానరు ; స్మగలములంబలె బోరుచేల ; మా
జానకిరాముని గొలువఁ జాలఁగ సౌఖ్యములందఁజేయు ; నో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగొంకెడిన్.

తేనెల గ న్నెరుంబువులఁ దీరగురూపముఁగాంచి నే తదీ
యానన భాగ్యపుం జవులనానక చూచుచునుండనేర్తునా ?
యీనెను కోర్కుల న్మునిఁగి యెంతయుఁ దేలదనంచు నందువో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగొంకెడిన్.

ఊనక వీసమున్విసువు నోపిక నీదగుచేతలన్నియు
 ధ్యానమునందు గాంచుమటన్యాయము నీహృదిగోచరించెడి
 నేనయి తీవరించినది నేరమదొక్కటి చూపుమందువో
 మాంసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడి.

నీ నయమింకఁజాలు విననేరను; కాలము చెల్లిపోయెడి
 వీనుల విందుగాశిశుత విన్నినయాధి పురాణబోధల
 గానుక పెట్టిచూచితిని గాదనిబాంకితి తోసిపుచ్చితో
 మాంసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడి.

జ్ఞానము నిశ్చయంబు గనఁజాలనియప్పుడె, గాఢరాగ మిం
 తేనియు మాయలేనపుడె; యింద్రియతాల్యము తగ్గనప్పుడే
 పూనిక నీదుమార్గమును బోల్చితి మాతయునొనటన్న దో
 మాంసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడి.

మాంసపునీదుబుద్ధి విను మాంసములబ్ధములెన్నియే స్వన
 మేనులు బెంచువాంఛలను మేపఁగఁజూచితి వంతెకాని నీ
 దీనత తీరిపోయినదె? తెల్పుము నన్నిటఁ దిప్పనెంచితో?
 మాంసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడి.

నేనయి వంతమేర్పడఁగ నిక్కపుమార్గముఁ బట్టిపోవఁగ
 బూనితిఁబిన్ననాడె; కనఁబోవను లాక్యపుశాస్త్రపంక్తులే
 నానితి శోత్రోపేయముగ నాత్మవివేకసుధార్ద్రసూక్తుల
 మాంసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడి.

మేనతి కార్యమున్నొరసె మీరిన దాహముతీవరించె, నీ
కానలవెంబడి నిరుగఁ గాఢులు మిక్కిలికందిపోయె, నో
హో ! ననుబాధవెట్లఁగన నోర్చినదెల్లను విస్మరించితే ?
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

దీనతనున్న కాలమునఁ దియ్యనిమాటల బుజ్జగించి నా
యానల మీరకుండి ముగు దాయని పించుక లొంగియున్నచో
నీనయగారజాలనటు నిక్కముచిక్కుదునంచు నెంచకో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

జేనెఁడుపొట్టకై వెదకి చిక్కినయిల్లిలుఁ ద్రిప్పి వేసి తో
రా! నిను నేమనందగును రాగతనంబున ; బాల్యమాట నే
జానకిరాముగొల్తుననఁ జక్కనియాసల మోసపుచ్చిలో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ

ఐనదియంతయు నైలియ నైతిన ! బాలుఁడనాటనొందు ; స
మ్మానము జేయఁగాఁదగిన మాతృనిదేశము వేఱొకండునై
నానియమంపుఁ బల్కియది నాటకమైనది యెంచిచూడుమో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ

పోనియుమంచునాదగిధిమ పూర్ణతఁజెందినదేయటంచు లో
కానుభవంబుఁగొంతయిన నబ్బునటంచును నీకు నే సమా
ధానముఁజెప్పివచ్చితిని తాల్చివహింపవె గర్వమేటికే
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ

ఊనకు మీనమేషగణ నోత్సుక మాధ్యము; పూజ్యభావ మిం
తైనను నుండఁబోదు ; విను మాలము మానము జవ్వనంబు వో
గానము ధీవివేచనము గల్గదు దేహికి నంగపుష్టి యో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

స్నానముజేయఁగాంచితివి చక్కనిజీవసుధాసృవంతులఁ
గానమువీనులానినవి కాంతగిరింద్ర దీప్తిముఖులులఁ
దీనత వోఁ గనుల్లనెను దివ్యహిమాలయ శేఖరంబు లో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

మానముఁగావఁ గావలె ; సమానబుధావళికారవంబు జే
నూనగయత్నమందవలె ; నున్నతిదీనులఁ గావఁగావలె ;
బూనిక దేహికిట్లయినఁ బుట్టుకధన్యతఁ గాంచుఁగాదె యో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

ఆ నగరాజమార్గముల నంతవిలాసవిభూషితంబు లా
కాననపాళులెన్న ఫలగౌరవ సంపదకాశ్రయంబు లా
యానటనో త్రరంగిణులు నచ్యుత శీతలశీకరంబు లో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

ఏనరుజీవనంబుఁగని యెల్లరు మోదమునందఁగాంతురో
ఏనరుకార్యసంపద యధేచ్ఛగ దీనులఁగావఁ జాలునో
ఏనరుమందిరంబు వివరింపగ నర్థుల పారిజాతమో
వానిచరిత్రజాతముల భాస్వరసూక్తులదృష్టియించి యో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బొద్దుగుంకెడిఁ.

ఏనరు మానసంబుగతి యింతయుహింసల పొంతఁబోవదో
 ఏనరునారజనంబు తనియించునో యాశీతకోటిమాన సం
 జేని గుణోన్నతి న్సుజను లెల్లపుడు న్నుతియింపఁ జాతురో
 వానిచరిత్రజాతముల భాస్వరసూక్తులదృష్టియించి యో
 మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

చానరో! నీదుపోకడలు సాగవు ; నమ్మఁగరాదునిన్ను ; స్వా
 ధీనమునందె యుండఁగని ధీరతవైస్యముఁ గప్పిపుచ్చి సం
 ధానముఁ జేయఁజూచెదవు తథ్య మసారముఁ ద్రోసివైచియో
 మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

మానవతీలలామ యవమానము పాల్పడి యొర్చియుండుట
 మానము? లోకమాన్యుల యమానుషసాధన సంకుడున్నతిఁ
 బూనిన నాఁటినిగరిమ ముచ్చటకైనను జూడగల్గునో
 మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

న్యూనతలేని జీవనము యోగముబూనినఁ గాంచవచ్చు ; స్వ
 ఘ్నానమునందెనిల్చి సుమజాతముతావులఁ జిమ్మఁగాంచియే
 మానవు శీర్షమందో, వనమధ్యమునందో విశీర్ణమైనటుల్
 మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

స్నానముఁ జేయలేదనను; సంధ్యఁదలంపను ; పూజలొల్ల; వి
 జ్ఞానముపొంతఁబొమ్మనను; శాస్త్రముఁజూడఁగఁబోరుపెట్ట; నా

దానపు సౌరభమ్మకలదానపు కీర్తిసుమంబవమ్మ యో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

ఆనతిఁబెట్టలేదు ; నతి యంటిని నిస్సృతిమాలితెంతయుఁ
మానితి నిత్యదీక్ష నినునమ్మితిఁ జెప్పినదెల్ల సేసితిఁ
సానలదీరె రత్నమని సౌఖ్యములిచ్చినఁ గన్నఁగాన నో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

ఏనికనున్నకాలమిటు లే జననీయను ; నిద్రమాని యే
మైననగుఁ నిరాకరణ యంత్రము మీటఁగనిశ్చయించి తీ
పై నెటులేగెదో క నెదఁ? బంతము చెల్లునెనాఁడు? రమ్మయో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

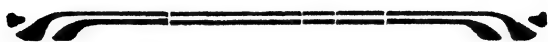
పోనని యొట్టుఁబెట్టుకొని బొంకితి వాశకు మేరలేదు నీ
మానముఁ గాచికొమ్మ బ్రతిమాలెడురోజులు చెల్లిపోయె నీ
యానము ధ్యానగోచరము శంబరమార్గము మీరముట్టు మో
మానసరాజహంస చనుమా వినువాకకుఁ బ్రొద్దుగ్రుంకెడిఁ.

శ్రీమత్సర దేవతాయైనమః

శ్రీలలితామహాత్రిపురసుందరైశ్వర్యమః

లలితా శతకము

మత్తేభములు.

అలహాకన్నిను నే నుతింప మనమం చాశించి చేరంగని
స్తులమా తొల్లిఁటివల్కులే న్గననియస్తాకప్రభాభాస్వర
జ్వలనస్తామముఁగాంచునే జనుఁడు నా సత్యంబనంబోక శ్రీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా! 1

అలరుందావులు వ్యాప్తమైనగతి విద్యాగంధవాహంబు భా
సిలు చందంబున నక్షరంబగు యశ శ్రీసౌమ్యకర్పూరకాం
తిలతాజ్యోతులువెల్గు చాడ్చునగదే ధ్యేయంబు నీచాయలో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 2

అలుగ్గ హేతువులెవ్వియు విమలవిద్యారాజమార్గంబుల
గలయగ్గ గాంచని చిత్తమందెటుల శంకల్గొంచు సుస్థానము
దలఁపే జేకొని నిల్వరించితిని సంతాపంబులేదందు నో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 3

అలికంబందున నక్షిఁగొన్నహరు నథాంగంబుఁగైకొంచు నీ
యలపుఁ జూపుచు శక్తివై సురసమూహంబెల్లఁగొల్పంగ ని
చ్చలులోకంబుననన్నపూర్ణ వయి యుత్సాహంబుఁ జేకూర్పుమో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా ! 4

అలికల్ కమ్మనిమోముఁడమ్మిపయి సృత్యంబాడఁగా నిద్దఁపుఁ
మొలకల్ దేరెడు హసచంద్రికలు కెమ్మోవిఁబ్రభల్ జమ్మఁగా
జలదశ్శ్రీఁగను శౌరివక్షము నజసంబత్తి శ్రీలీయ నో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా! రాజబింబాననా! 5

అలిరుందమ్మిన జన్మమంది నిరతధ్యానంబునఁద త్వమ్ముఁ
దెలియఁగాంచిన నల్వనాల్కతుది నిర్నిద్రప్రభావోన్నతిఁ
బలుకుందొయ్యలివై సుధాకలితకావ్యశ్రేణి మాకీయ నా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 6

ఇల నీమూర్తులలీలలే హృదయమం దెవ్వేళ ధ్యానింతు నే
ని, లసద్రాగము లక్ష్మ్యతేజమయి నా నేత్రద్వయంబాఁగెనే
ని, లలిన్నారసనాగ్రిమందు నిలువఁ నీరేజుతేక్షణా!
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా ! 7

ఇలువేల్పున్నను నాదిశక్తియన సర్వేశస్థచిచ్ఛక్తి నా
వెలిలో వ్యక్తుల జీవకాంతియన దేవీవాచ్యతత్త్వంబులఁ
గల రూపాశ్రితదివ్యకృత్యముల సంస్కారంబు నీవే గదా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా ! 8

ఉలుకందిచ్చెద ముప్పిరిన్నొలసి నా యూహాతరంగోదతి
బెలుచుచదీరముఁ జేరి సూత్రితమునై విజ్ఞానతారశ్వమై
తలుకుల్ మీరు సువర్ణకీలితము ముక్తాహారమౌ బ్రీతిమై
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 9

ఉలుకించేనియులేదు నీకటిమ నా యుల్లంబు బంధించె నీ
పలుకే బంగరమైనకాలమిది నా భాగ్యంబుచే జెల్లెని
క్కలికి లోకము నీకృతి వినిన నిష్కాలుష్యమై క్రాలు నో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 10

ఎలరాదుంగదె శాంభవీమహిమ లెనే దివ్యకృత్యంబుల
వెలయు నీదగుశక్తియే యిదివినా విశ్వంబు రూపేది ? ఈ
శుల యథాంగమవై గుణత్రయముచే శోభిల్లె దీ సృష్టిలో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 11

ఎలమి నీవ దశావతారముల నెందే గార్యనిష్ఠేతివై
పాలుపుంగాంతువు రామకృష్ణుల గుణుల్ భోగంబు నీపాలు లెం
కలు రూపాందుభవాద్భిపోతములు లోక ప్రాప్త జీవాళిమా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 12

ఎలసె దానవతామసాంశములు మమ్మీవే యుపేక్షింప న
న్యూల నేమందుచు బ్రార్థనల్ సలిపి కండ్లమున్ మూర్ఛంబు? నా
తలనే వ్రాసెనే భక్తిమైబిలచి నీ తాదృశ్యమౌ గాంచనా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 13

ఓలయ్ విద్యుదఖండశుభ్రుచి సత్త్వోద్ధూతభావాభిషే
మలయ్ నిర్మలదృష్టిపాతములు సంభావించు పుష్పాలిపై
నిలువదావక పాదపద్మములు సందీప్తాచ్ఛహృత్పీఠిపై
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 14

కలువల్పూచిన నూత్నయశావనసుధాకాసారకాంతామణీ
విలసచ్ఛంచలతానురూపరసదృగీన్యాసలక్ష్మయ్యుతం
బులగు దావక సౌకుమార్యగరిమల్ మున్నట్లు పాసింపనా
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 15

కలి నీసేవయె పావనంబు తొలి నీ కారుణ్యమే రక్ష, స
త్కలగీతామృతవారిధారలగు నీతారుణ్య దృశ్యాలికల్
లలి నీకీర్తన మజ్జితాఘ్నమగుఁ గల్యాణంబు సేకూర్చఁగా
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 16

కలనిక్వాణము హస్తీఘీంకృతియై నిర్హతప్రపాతంబా ని
స్తులసింహప్రభుగర్జనంబా యమరస్తోత్రప్రతిధ్వనమో
తెలియజాలను నీదునాదము కృపాధీనుండ రాగాంధుడఁగ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 17

కలితంబై దృఢకుండలిస్ఫురితవట్కంజాత సందీప్తమై
మలినధ్వంతవిదూరమై నిశితమై మంత్రార్థసారంబునై
విలసిల్లు విమలాంతరంగతల మెవ్వేళ నివాసార్థమై
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 18

కులిశంబై చనునేడి ఘోరతరరక్షోవీరశిక్షాక్రియ
 ఫలదంబై పాలుపొందునేడి సురసంతర్వంబు సంధిం నా
 వెలిదమ్మిగొనఁజూపు సాదరత నున్మినిల్పి పోవంగ నో
 లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 19

ఫిలులంఘ్న గతినాత్ములంచు దురితగ్రామాంత సంచారులం
 చిల జన్మించుటె యెంతో పాపకృత్యం చేపొద్దు నిందించిన
 ఫలముల్ సేకురఁజాలునే? కొలువ నిక బాపాఘముల్ దూలనే
 లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా ! 20

ఫిలహా భూస్థలి బీజముల్వడిన సుక్షేత్రంబెయకాఁగాక ని
 వ్ఫలమై పోయెడుభాతి భారతి భవత్సంభావనల్లానకే
 విలసిల్లం గనదందుచో నమృతమై విప్పారు జ్ఞానోక్తులో
 లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 21

ఫిలమైనట్టి యనూనధర్మకథముల్ గీల్లాల్పి యోగంబునక
 బలురూపంబులుదాల్చు వేమనుచు నిక భావింకఁగానేర్తు ని
 స్తులతేజోభిని వాత్రీయీకృతమహస్తోత్థార్థదీప్తాత్మవో
 లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 22

గిలుకు న్నెట్టెలు గజ్జెలందెలును ముక్తిస్థాయికాలాపమై
 మొలనూలు వరతారహారములు సమ్మోదంపుఁ దానంబులై
 కలుఁగెంపుఁవిడియంబుముంగరయు సంభావ్యస్వరంబుల్ గదా
 లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 23

గిలుబాడందగు నామరూపముల నిక్షేపంపు సుస్థానమున్
వెలబెట్టందగు నందచందముల పెన్నిద్రుపుటాదర్శమున్
బలుకుల్ మేలగు నాదబిందుకళల పౌగల్భ్యముల్ నీవెకా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 24

గైలువజాలిరి లోకపాలు రరిశక్తిజ్వాల నిశ్చేరుటన్
దెలియగించిరి సయమింద్రులు మహాతేజంబు నిన్
[గొల్చుటన్

నిలువ నేర్చిరి లోకులింత యిలపై నీప్రాపునస్థాచుటన్
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 25

గైలువశక్యమై వైష్ణవీమహిమ నిన్ గీర్తించినేవింపకే
యలమూర్తిత్రయమున్ విమోహమున నత్యంతంబుబద్ధశులై
చెలికారంబున మన్ననల్ సలిపి నిజ్జేపట్టి కామించిరో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 26

చలపత్రంబటు చంచలంబయిన మాసంధానయోగంపు దృ
ష్టులునిల్వగ నలెకమాయయనుచు శుష్కప్రియాలాపమల్
బలుకన్ నేర్తుము లోకమోహనము నీ భవ్యప్రభారూపమో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 27

చలమింజేటికి నిన్నుఁగాదనుచు నే సాధించు కార్యంబులున్
గలవే ? చాలదె శోధనంబు కనుమా కారుణ్యమేపారఁగాఁ
దెలియజాలుట శెంతవాడను సదా తీర్థంబు నీపాదమో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 28

చలదిందీవరమండమండితసుధాసారోదకశ్రీలచేఁ
గలహంసాదివిహంగసౌమ్యవిరుతోద్ధానశృతిశ్రీలచేఁ
దులకించఁదివి శ్యామసుందరసభా దుగ్ధాదులున్గోన్వో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 29

చిలుకల్కోయిల తేంట్లు వండ్లుచివురుల్ చిప్పిల్లుపూఁదేనియల్
బులియఁద్రావుచు మెక్కుచుఁ గెరలి నీభోగ్యంపుగాధామృతం
బిలఁజిమ్ము మధుమాసయోగమిదె నాయించ్రాణి! రాశేశ్వరి
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 30

చిలుకు విల్లును బాశమంకుశములఁ జేకట్టి యుద్ధావనిఁ
బిలుకున్నార్చు నాసురీగణము దేవీ! కాలసృత్యంబులఁ
సలుకఁ దివ్యులు సూనవృష్టిగురియఁ సాశ్చర్యరూపంబుతో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 31

చిలుమంతఁ బ్రళయాంతరౌద్రగతి నృష్టింగాల్పు మిన్నంటిభీ
తిలి బ్రహ్మాదులు శర్వుఁ బోవుమని యార్చి గీర్తనల్ సల్ప న
ర్కలి నీబంగరుతాల్మిబల్మి పిసముఁ మ్రింగంగ నీకొన్న నా
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 32

చిలువల్లగళమందు చిల్లునటు విశ్వేశుండుఁదాల్పంగ నా
జ్వలనస్తోమములోని లోకములఁ గాల్పన్నీక శీతాంశుమా
లల మందాకిని నిర్మలోదకములఁ లాలించి రక్షింతువో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 33

చెలిమి గాంతలుకోటికేల్ సతముని సేవింపఁగొల్పండియా
జ్ఞులు హంసాదులు ముఖ్యశక్తులు సదా సాగింప రాజేశ్వరీ !
కలితప్రస్ఫురసింహపీఠిఁ బరమ తౌత్రింబునఁ గాగిలు నా
లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 34

చెలివన్న గురువన్న సోదరవనఁ శేషించి చుట్టాలునాఁ
గల బాంధవ్యములన్ని నీవయగుచుఁ గల్పించి సంసారమీ
శులకే యీశ్వరివౌచు బంటువగుచుఁ శోధింపఁ గ్రీడింతు వో
లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 35

చలివెల్లె వలికొండయై చలువమై సారంపుగంగోర్పులై
యలికాక్షిఁ బలియాగ్ని కీలముల నా హలాహలజ్వాల రో
చులశాంతింపఁగఁజేయు నీచలువఁ గాచుఁ గాదెత్త్రైలోక్యమో
లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 36

చులుకఁ జూడఁగ న్యాయమాపలుమరుల్ శోధింపసద్భావమా
నిలువఁ బెట్టి సుధర్మచుధ్యమున నీ నిష్ఠామ్య నిర్భేద్య ని
శ్చలత త్త్వంబులఁ గట్టివైచి కృతముల్ సాధించుటల్ జాలవే
లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 37

ఛలముఁ బన్నఁగ నీకునేల మొఱకుల్ సాతౌత్కృతిఁ గ న క
ధులపోల్కిఁ బలుభేదభావముల నీ దుష్టేయతత్త్వంపు బా
టలు గండోపలకంటకాన్వితము గాఢధ్వాంతముఁ జేతు రో
లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 38

దేలదంబుల్ మధురాంబుపూరములు భూచక్రప్రతాపార్థి వోన్
వెలయన్ జీవలతావితానములు పుష్పించన్ గుజగ్రామ మ
మ్మలకంఠే దయ నన్నమిచ్చి గనుదో మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 39

దేలజంబుల్ నగుమోము కన్గవ యురోజద్వంద్వమున్ గంతము
జ్వలరేఖాంకిత పాదయుగ్మములుగా భావించి ధ్యానింతు నం
బ! లసత్కామితవస్తుకల్పలతీకా! మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 40

దేలధి శేషఫణిందుప్రై పడగ పజ్జయోగనిద్రావశున్
జలయాశంబున మేలుకొల్పి యురమున్ వాసంబుగాఁగోరి ని
ర్మలసాన్నిధ్యముబూని యిచ్చితివహా! మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 41

దేలదధ్వానముతో వియత్పథమునన్ జైతన్య మాత్రాశ్రై
బలులశత్రులఁ ద్రుంచుమార్గములు సం పార్థించుదేవాలీన్
బలమింతే నిగ్గులంగనిత్తుమనఁగన్ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 42

జేలుఁగుంకొనుచు జల్గువస్త్రములునున్ జెల్వైన వక్త్రంబునన్
జిలుఁగునవ్వెలయన్ జిలుంగునడలన్ శీతాశుసుశీలతో
జ్వలసప్రవృత్తమండలాంతరమునన్ సర్వంకషపిజ్జతో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 43

త్రలమున్ స్వర్గము మన్నుమిన్నునొకటన్ దధ్యంబుగా నిండి నీ
బలతేజంబులె వ్యాప్తమై తనరెడిన్ భండాసురోన్ములినీ!
సిలుగుల్ బాపి శుభంబుగూర్పఁదగ వే శ్రీరాజరాజేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 44

త్రలమేధాతకు ధాతతాతకు హరేంద్రస్వర్గభానుస్థ వా
సులకేన్నిన్నువినా శ్రీభుత్వములు నస్తోకప్రభాదీప్తిమై
జెలంగన్ మామరదేవతా! భగవతీ! శ్రీరాజరాజేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 45

త్రలిరుంబోలులు శ్యామలాదులును వ్యక్తావ్యక్తరూపంబులన్
జెలువై సేవకులై క్రియాచతురలై సేవించి కీడింతు రా
చెలికారంబునఁ జూడరాదె? బగఁభా? శ్రీరాజరాజేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 46

త్రలిరుగ్విల్లుని మోహనాకృతులు చిత్రింబందుకావ్యంబులన్
పెలయింపఁబడు నవ్వసుందరి? భవద్విఖ్యాతలీలాకృతుల్
చెలంగున్ వ్యాపిని! మిత్రరూపిణి! రతీ! శ్రీరాజరాజేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 47

త్రలిరుంబ్రాయము చూనసాంబుజము సంధ్యానాట్యవిన్యాస శో
భలఁదెల్పున్ బ్రథశయ్యయై కఠినమై భాసిల్లు లాస్యంబు ని
స్తులమౌ తాండవనృత్యభేదముల కెందున్ దుల్యయోగంబునన్
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 48

త్రైలోక్య నామగతః పదానన నజః దాకత్రయోన్మూలి ని
న్నలసామంబులె యాశుదప్రకరమై యాధర్వణోచ్చలితం
బులగుఁ దైత్యకులాంతకప్రచుర సర్వోపాయసంధాయినీ
లలితా! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా! 49

త్రైలకింక బరమాణువై మహితమై దిగ్భాగితబ్రహ్మాండమై
చైలంగఁ దావకచిత్కలాప్రతతి సుత్రత్రస్వరూపాత్మికా !
చెలిమిఁ జేరితి చక్రరాజనివసచ్ఛి రాజరాజేశ్వరీ !
లలితా ! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా! 50

త్రైలియఁ దగ్గ విశేషముల్ శిశుత నిర్దిష్టంబు పుణ్యాకృతిఁ
దలమీఱుం దగునిశ్చితవ్రతము నిత్య శ్రేయదంబై విరా
జిలు నీ చందము జీవితంబు వెలయఁ శ్రీరామ కామేశ్వరీ !
లలితా! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 51

త్రైలిదీప్తి సితకక్షపూర్ణశశికాంతిఁ దుగ్ధవారాశి ను
జ్వలముక్తారుచికల్పభూజముల కేవల గోల్పు నన్నించి యా
వల సుబ్రాహ్మణ్యతీర్థపాదమతినంబా ? శ్రీపరాదేవతా
లలితా! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 52

త్రైలియఁ గావలె దివ్యగీతముల సందిగ్ధార్థమంత్రంబు నాఁ
గలఋగీతములే యజస్సులమరెఁ గల్యాణకృన్మార్గముల్
సులభప్రక్రియ వెల్లడించుక్రియలఁ శోభిల్లు దంతస్థవై
లలితా! రమ్మిఁక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 53

త్రులకించా దిలకపగిరోచిశశికాంతుల్లాల మోముల్ గరం
బులు నాల్లై పదివేలనంతమగుచు బూరించి బ్రహ్మాండమే
చి, లలితా భక్తులఁగాతువమ్మ దయతో శ్రీకామకామేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 5

త్రొలిదీవి జనియించిత త్వమసియన్ నుజ్జేయసూత్రార్థ మ
జలభావోన్నతిఁ జూడఁగల్గి విమలజ్యోతస్సుంబుధిన్మున్గి నీ
బలముందెల్లిన దత్తసూర్యగురులన్ భావించు నీవాడనో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 5

త్రొలిమిన్కుల్లలె వేల్పుగిడ్డివలదా? మగ్ధక్రియామాత్ర రు
పులు వేగోధనమే ప్రయోజనములా? పోల్కి వృధావ్యక్తు
నృలు త్వష్టేజమే కామితప్రదము మాయంబా! పరాదేవతా
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 5

త్రొలిజన్మంబున నీమపాదములె సంతుష్టాంతరంగుండనై
కొలువఁజాలఁగ లేదె యెల్లపుడు సంకోచంబులేకుండ మే
ల్లలఁపుల్ నీమహానీయసూక్తినిడి నాన్తవంబుగాఁ జూడనే
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 5

త్రొలువేల్పుల్ మదయుక్తులై సుగతులన్ దూషించిక్రూరక్రియ
కలువంబూని తిరస్కరించి జని సాక్షాత్తారమున్ ధన్యులై
రలధిక్తారములింపా? భక్తి వెగటో? యంబా పరాదేవతా!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 5

త్రొలికల్లుల్ నలుమోములై నలువ నీదోర్వీర్యచారిత్రమల్
కలఋగ్గీతములన్ బ్రశాంతఫణితి గల్పించెగావ్యకృథల్
బిలువన్నానితి ఋగ్గతార్థముల నోవేదాంతసిద్ధాంతికా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 59

ద్రులిమబై వరయోగసాధనల సుత్సాహక్రియాశక్తు ల
గ్గలమై సూక్ష్మ సుషుమ్న మార్గమున నక్షయ్యంబు గుప్తప్రభా
కలితంజా ప్రభునక్తినిత్తు వసులా ! కాత్యాయినీ ! మోహినీ !
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 60

ద్రులితంబై చను రోగమల్ విమలవద్న శ్రీకటాక్షప్రభా
నిలముల్ నీచిన రాలుసూనములటుల్ నిర్వాణసంధాయినీ !
కులకుణ్డాలయ ! కాలమార్గనిరతా ! గోస్త్రీ ! సహస్రాక్షి ! మా
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 61

నలగెగ్గె మూవనపుష్పదామ మనుసంధానక్రియల్ భారమై
తలగెగ్గె సంభృతపూర్ణసారగరిమల్ దాల్చు వ్రేస్తౌన్నత్యముల్
తెలియు సర్వముపేక్ష సీయ నయనూ ! దేహేంద్రియాధీశ్వరీ
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా ! 62

నలదంబానిన తేటికన్నియల యానందప్రశాంతోక్తులై
కలగీతంబులు ఝాకృతుల్ వెలయు నోకాళీ ! మృడానీ ! సతీ !
యలవంగాయటులే మదోన్నదవిశాలాక్షి ! తనారాధనల్
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా !

నలువై భర్తవికారమై రతనముల్ నాడెంపు మేల్లన్నభూ
మలుకంతంబునదాల్చి గోపురములన్ స్వర్ణామతుల్యబుతా
నిలయంబుల్ గని నాడు మందిరమునన్ నిల్వన్ బరాకేటికే!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 64

నిలువన్ లేదని వేత్రహస్తులను సాన్నిధ్యంబునన్ నిత్యమున్
బలుసంభారములన్ బ్రసాదములు సంపాదించి యీనంచునో
వలుకన్ దానితి? హృత్పుటంబు చిలికన్ భక్తిన్ రందరినో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 65

నిలువెల్ల విషతుండిలంబులడర్కు నీ మందిర ప్రాంగణం
బులు పూజారులు భాగ్యవంతులకె సంపూర్ణంబుగా దాసులై
యలపుడీర్తురు నీకు ముద్రలిడుదున్ మాస్యాస్పదంబొగడే
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 66

నిలువన్ జాలరు బీదసాదలటు మందీభూతచేతస్కులై
కలవారల్ తెలియంగ లేరు నిను సంజ్ఞామాత్రప్రీతిశ్వర
ఫలమా మందిరమేల స్వాత్మవిమలస్థానంబు నీ కీర్తునా
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 67

నిలువన్ బల్కినదో జనన్ జనులకున్ నిక్కంపుసఖ్యంబు పీ
గలుగుంగాఁ గలసర్వమున్ గృతము నీకై వశ్యమున్ జేయని
మ్మలమేనా నజితా! శివంకరి! సహస్రార్చీ! యనంతా! జితా!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 68

నెలవంక బడివేలుకోటులినులు సీముందు నిల్వంగ ది
వ్వలు విద్యుష్టస్థదీపకాంతిదరి నీ వీర్యవృథావోన్నతుల్
గలఁచు గూఁరుల శత్రుల్ గెలచు భక్తశ్రేణికాత్యాయనీ!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 69

నెలవంక ల్బడివేలు శీర్షములకు సీరాజనంబీయ వీ
నులవిందై ఘనసామముల్ సెలఁగ బుధూకవృసూనంపు మా
లల మేల్కట్టులతోధ లింపడరఁ గల్యాణస్వరూపంబుతో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 70

నెలపునన్ననసేయకుంటఁదగ వా నిష్పందసుశ్యామ శీ
తలమందాకినిచెంత మంచుమల రాత్ర్యర్థంబు నన్నుక్త శ్రీ
శ లతాజాల శృతాంబరంబున మహాసారంబున గాలిపే
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 71

పలుకంబాతినపండ్లు శాఖనెటు నిల్వంజాలు వృత్తంబులొ
త్తి ముక్తస్థితినందు నాఫణితి నైందీ! భద్రీకాలీ! కరా!
మలముల్ దూల్చితి నిన్నెనమ్మి మది నీ మంత్రంబె కీలించితి
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 72

పలితప్రాయము కర్మబంధనము సంపర్కంబు బోనాడి జ్ఞా
నలవిశ్రంబున సాక్షియు బ్రతియునై నానావిభేదంబుల
వెలిఁబెట్టఁగను శుభ్రచిత్కళల నుర్వి జక్రరాశేశ్వరీ!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 73

పలలంబంటిన నీరమూఝుగతి నీ భాండస్థమాలిన్యముల్
 సలిలజ్ఞానమె శుద్ధిచేయు నదికాంచన్ బూర్వపుణ్యంబునన్
 గలదే చింతకృతంబులంతయులఁజే కల్యాణకామేశ్వరీ !
 లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 74

పలుకన్ నేర్చినదాది నిందియము లభ్యాసాతిరేకంబుచన్
 కలికీ! నీ వరనామకీర్తననుధాకల్లోలిసీధంగచం
 చలఁడోలాంతరసన్నివేశములఁ గాంచన్ లేద ? యాశోభనా !
 లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 75

పలుముల్ గావివి నిత్యకృత్యముల నొప్పు నీదుసర్వజ్ఞతా
 కలనన్గాంచుమ సత్యభాషణములన్ గల్పించి మర్త్యుండు ని
 న్నలరింకన్ గలఁడే పురాణ జననీ! ప్రాణేశ్వరీ! ప్రాణదా!
 లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజ బింబాననా! 76

పలువల్వ్ దరహాసచందికలు బర్వన్ వీణ వాయించుచున్
 గలకంఠ స్వనతుల్యసుస్వరమునన్ గానంబు సంధించుచున్
 నిలువన్ మామకమానసాంబరమునన్ నిత్యప్రశాంతోజ్వలా
 లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 77

పులి గాకుల్ దరిఁజేర నీదుకవచమ్ముగూర్చి రేయుం బవ
 ళ్లులు రక్షించెడు నీకటాక్షమెటుగల్గున్ విస్తరింపంగ ని
 ర్మల కీర్తిద్యుతి కోటిభానుసదృశా! రాజత్కృపారాజ్యదా
 లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 78

పొలతీ ! డెందము నీదునామసుధ నెప్పుడీడ నేగాంచితే
పొలయత్కనను స్వప్నవార్తకద పొల్పు గాంచగానెంచినీ
చలము జూపగ నెన్నిమార్లు వితయై చన్న బరాకేటికే?
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా! రాజబింబాసనా! 79

ఫలితంబు ల్విరితీవకన్నియలకున్ వర్ధిల్ల శాఖాభుజం
బుల నందిచ్చెడుభాతి నీవఖలభూస్వర్వాసజుతూత్కరం
బులకు షోడశవర్ణశోభితమహాభూజంబనై ప్రోతువో
లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా రాజబింబాసనా ! 80

ఫలముల్ జూడగ జాతకంబిడిన దైవజ్ఞుల్ సవాంశంబులం
గలయంకూడిన యుచ్చసీచదశలన్ గన్పట్టు భావిక్రియల్
దెలుపగ దూలును మోదభేదముల నీదిగ్భ్రాతులగ వనో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా! రాజబింబాసనా! 81

బెలశాలుల్ బలమంచుధీయుతులు సంభావించు ధీశక్తి నా
తలిరుంబోలుల శీలవహ్నియనగ్గ ధైర్యం బనగ వీరసూ
క్తుల మోసంద్ర తపోబలంబనగ నీ దుశ్శయిత త్వంబుర
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాసనా! 82

బెలము రూపమువిద్యయు నయమునిర్వక్రీక్రియాశక్తియు
చలము భక్తియువిశ్వభావనము విశ్వాసంబు నుత్సాహము
గులము ధర్మము ప్రాభవంబులగు నీ గుత్తార్థనామ బునో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాసనా! 83

బలిపుష్పంబుల దీర్ఘజీవనము నోర్వంజాలి నిర్భాగ్యత
బాలియజాలక యోగసాధనవిధి భూరివ్రతాంతాగ్నుల
నిలుపు బ్రాణము కీటకం బెవడిల సీ ధ్యానము మానియో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 84

బలవంతుల్ గరువంబున మఱచి యాపద్బాంధవీసత్త్వము
దలవంపుల్ గన సాధుసత్త్వములకు దావంబుఁజేకూర్ప విం
తలు యత్నంబులు సల్పజాతురలతుల్ దర్పము తాహుంకృతి
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 85

బలులంగూర్తురు జీవహింసవలదన్ భావంబునాడి ని
ర్మల శాంతాసీలతావిదారితమదోన్మత్తారిషడ్వర్గమే
బలియాయ న్ననలేరు హృత్పుటమనోపాదంబులన్ వాల్తురో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 86

బలవంతులగు భక్తిపాశముల నిర్బంధించి నిస్సత్తంగా
వలెనా? కొత్తలె యట్టిమార్గముల నీ భాగ్యంబు సన్నెట్టనా
యలనాఁ డన్నవిధంబు సత్యమని నీయాంతర్యమే తెల్పడే
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 87

బలిమిన్ గట్టగఁబంతమూనఁ గదల వశ్యంబునీకానె! మం
జులవాగ్వైఖరి కూరత బారయ నాశుద్ధాంతరంబొల్లదు
జ్వలతారావిధుమండలాంతరయచుల్ వ్యాపింకఁ బ్రాణేశ్వరీ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 88

మలినారంభము నాయెడ గనుచె సంభావించి రక్షింపవే
కలికాలంబని నా కనారతము లక్ష్యంబిచ్చి పోషింపవే
తల పూ వాడకయుండ నన్నుగనుమా ధర్మంబుఁజేపట్టంగ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 89

మలర్ రమ్యలతాగృహంబుల విరుల్ మందానిలోద్ధాతమై
కలయ్యరాలినసెజ్జ మేనడరనా కల్పింప నీరూపము
బులకల్గిమ్మ ముదశువుల్చొలుకనాభోగంబవై కృతివే
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 90

మలయమ్మేకొలుపుల్ గ్రహించు భవదున్నాడక్రియాకల్పముల్
వెలయునేడు విరుద్ధమార్గముల నుర్వి హింసకాలంబమై
ప్రళయప్రేరితశర్మదశువులు సంభావించ ధీ చాలమి
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 91

మలుకారాతొలగె మహాషధులునింప జాలె నద్దిక్కులిం
పలర్ గెంజపురు వికాసములు సంధ్యారాగ సోదర్యతల్
నిలుప భవ్యకటాక్ష దృక్పటరుచుల్ నీలైన వాసంతమే
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 92

లలనా! పాదములొత్తనిమ్మ ఘనమా లక్ష్యంబుఁ దూలించి ము
చ్చిల నీతేజము శీర్షము బదములానింతుగదే కామిని!
విలసత్కంచనమేఖలాకటితటివిన్యస్తహస్తాంగులీ!
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా!

లలితఁబుట్ బదిమార్లు దెల్పనగునే లావణ్యగోపేందీరా !
 లలిఁగాంచక జరశోధితప్రచురలీలాహృద్యవీణాసుతం
 త్పులుమీటాట దెలియంగ నాఁగదవె నిర్దుష్టంపురాగోన్నతుల్
 లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా !

వలపుదీవలు హృద్విఘచినడర్పబల్కింప నీకన్న న
 న్యులకు శక్యమె? యుగ్గుపాలఁగలిగెన్ యుష్మత్సకాశంబు నీ
 చెలిమి దామహతింబ లెన్ స్వయముగాఁ జెల్వారునుస్వానమో
 లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా !

వలభిం శర్వరి హంసతూలికలతల్పంబందు నిద్రించి ని
 చ్చలు భాగ్యోన్నతిఁదూఁగఁగాంచి నినుమెచ్చు ప్రోత్రముల్
 [సేయవే

రలఁతుల్ బట్టరు ముక్తిసూత్రములు నిత్యశ్రీలు నీపాదముల్
 లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా ? రాజబింబాననా !

వెలివాడంచును ముట్టరాదనుచు నిర్వీర్యప్రవాదంబు లి
 మ్ముల నుండంగని నమ్మియంతరము నిర్దుక్తస్థితిం గూల్తు ర
 మ్మ! లతాతన్వి! కృశోదరీ! శివకరీ! మాతంగకన్యా! యుమా !
 లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 97

వెలితిప్ప నను వెల్లమావనగ వేవెల్లన్న రేవెల్ల నా
 వెలిగారు న్వెలి గుల్లయు నరపదా వెల్మోకులు జెల్లునా
 వెలివాడఁ బుత్రమైన సత్యగతులై విద్యాధరీసేవితా
 లలితా ! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 98

శౌలభంబుల్ దహ్మీలముల నాశాబద్ధమై మృగ్గుటల్
కలుజేవంబులు తుద్రముల్ బంబుల వశ్యంబులై చచ్చుటల్
దలఁపఁ జాలఁడు బద్ధుడైనఁడు నిఁ ధ్యానించివ్యక్తుండగుఁ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 99

శౌలకంబుల్యలయాకృతిఁ గనమనోజ్ఞంబైన వాసంబుఁబ
న్ను, లలికమక్షికజాతమందఁబడి యందున్నాశమత్యంత మ
ట్టిలనై జ్ఞానియు కర్మబంధములచే నీర్లు నినుంజేరఁడో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 100

నలికంబైన యసారమున కృతముల్ స్థానంబుహృత్ప్రీతమై
సాలపుల్ గాంచిన యంతరంగ మెలయుఁ శోధంపు నిష్లేఠిక
తిలకంబై పెనుగొండ గా కలుషముల్ దిక్కెదిశాంతించునో
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 101

నైలగొమ్మల్ పదివేలుసాగి పాలుచుఁ స్నిగ్ధంబు సారంబునా
జలముఁ స్కంధముగోలిసాదములఁ బంచఁ జాలుకర్యంతముఁ
కలికీ స్కంధము నీవెశాఖవితరుల్ కల్పింతు) పూజావిధుల్
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 102

హలముంజేకొని భూమిదున్నినను బద్ధాశ్శబుభుత్వోర్తిమై
యిల భిక్షుటన సేసినఁ సుతులకై యితఁ ధనోన్మత్తులం
ఘులసేవించిన నెగ్గులేదు పరిశుద్ధుండొను నీ కీర్తనఁ
లలితా! రమ్మిక కాలయాపనములేలా? రాజబింబాననా! 103

రవ్వచ్చల పట్టిక.

హంసతారావళి.

సీ.సం.	పద్యం	పంక్తి	శ్లోక	విషయ
8	...	1	...	...
6	...	2	...	...

లలితాశతకం.

1	...	2	...	1	...	వ్యాసమైన	వ్యాసమైన
..	...	3	...	1	...	అలగ్న	అలగ్న
3	...	1	...	1	...	ఉలుపందిచ్చెద	ఉలుపందిచ్చెద
6	...	4	...	2	...	గనలేక	గనలేక
7	...	4	...	3	...	తాల్మి	తాల్మి
10	...	5	...	2	...	బ్రధశశయ	సుమశయ
11	...	1	...	2	...	యాశుద	యాశు
..	...	4	...	2	...	మించియా	మించియా
12	...	3	...	2	...	లా శి పోల్క	లా పోల్క
..	...	5	...	2	...	గని	గని
13	...	5	...	3	...	యలపంగా	యలరంగా
14	...	8	...	8	...	దుర్	దుర్
15	...	1	...	8	...	గెలమ	దెలమ
..	...	5	...	2	...	బ్రతియు	బ్రతియు

స్నేహాలతా కవితాసంఘమువారిచే ప్రకటించబడిన

గ్రంథములు.

		రూ.	పై.	చె.
1	రాఘవ శతకము	...	0	2 0
2	మాధవ శతకము	...	0	2 0
3	సరస్వతీ శతకము	...	0	2 0
4	వతివ్రతా శతకము	...	0	4 0
5	భారతసీతులు (Approved.)	...	0	4 0
6	పోతన్న భక్తివైరాగ్యములు	...	0	2 0
7	ధృవచరిత్ర	...	0	4 0
8	వైజయంతి వార్షికవత్రిక	...	1	0 0
9	రామాయణ సంగ్రహము	...	0	4 0
10	లక్ష్మీశారదా గీతములు	...	0	10 0
11	లక్ష్మీశారదా శతకములు	...	0	5 0
12	లక్ష్మీశారదా సుభాషితము	...	0	8 0
13	వీరగాధలు	...	0	5 0
14	సుకన్య	...	0	2 0
15	బ్రహ్మకల్పోపాఖ్యానము(అను)పాగాకుచరిత్ర	0	3	0
16	సరస్వతీ రామాయణము	1	0	0

వలయువారికి కవితా సంఘము రిపోర్టు ఉచితముగ పంపబడును. అందు సర్వవిషయములును గోచరము లగును. పై అన్ని గ్రంథములు ఒకేసారి కొనువారికి సంఘమువారిచే రచించబడిన మఱికొన్ని గ్రంథము లుచితముగ నియ్యబడును.

అదేగిను :—పేసీదెంటు : స్నేహాలతా కవితా సంఘము,
కొల్లాపురం, మొరవకొండ పోస్టు,

హను లోకావళి

లలితా వేదకమర

13123